

byl obdiv ke kulturním hodnotám české reformace, k literární tvorbě Bratří, zejména k jazyku bible Kralické. I slovenští luteráni počítali husity a Bratry mezi své duchovní předky. To povzbudilo české evangelíky v jejich uvědomění, které v nich nikdy nezmizelo, že totiž jsou jako potomci Husitů a Bratří pravými dědici a strážci nejvzácnějšího odkazu národní minulosti.

Nové příležitosti poskytlo uvolnění tolerančních poměrů za revoluce r. 1848—1849, která mocně provanula i habsburskými zeměmi. V jejím programu byla obecně lidská práva, tedy i svoboda svědomí a práva menšin. Měla silný přízvuk národní. Pražští kazatelé, Bedřich Vilém Košut se strany reformované a Josef Růžička se strany luterské, pokusili se v těchto letech o spojení obou církví na základě Bratrské konfese. V odkaze Jednoty bratrské viděli přirozenou společnou základnu obou církví. Zároveň doufali, že spojenou výzvou k národu získají čeští evangelíci sympatie a přístupy širokých vrstev lidových do církve, která se jim představí jako církev bratrská, jež věrně zachovala odkaz předků potomkům. Pokus, opakovaný o dvacet let později r. 1868—1869, se nezdařil. Jednak pro odpor vlády, jednak že se zatím Augsburská i Helvetská konfese zejména mezi kazateli obou vyznání již vžila a skutečný odkaz Jednoty byl znám jen povrchně. Se strany reformované ozývala se pak these, že přímými a pravými dědici Jednoty jsou čeští reformovaní jako takoví. K reformované církvi hlásili se přece Bratří již v době předbělohorské stoupající měrou.

Teprve další zevrubné poznání a zhodnocení obsahu české reformace a zvláště Jednoty dalo spolu s pádem Rakouska a s ustavením Československé republiky předpoklady ke skutečnému spojení českých evangelíků augsburského a helvetského vyznání v *Českobratrskou církev evangelickou* [1918]. Došlo k němu, s obecným souhlasem v obou církvích, jako ke splnění odkazu J. A. Komenského k sloužení Bohu jedním ramenem, jako k dokončení díla otců započatého společným sepsáním České konfese r. 1573 a spojením Jednoty s českou církví evangelickou na základě Majestátu z r. 1609. Spojená církev se přihlásila ke konfesi Bratrské z r. 1662 [vydání Komenského] i ke konfesi České. Přihlásila se

zároveň k programu mít Jednotu bratrskou vzorem pro opravdový křesťanský život ve sborech ustavených v náležitém řádu. Tento program zavazuje Českobratrskou církev evangelickou dosud a snahy v tom směru vyvíjené svědčí, že je vážně pojmán při ucelivém vztahu k církvím evangelickým vůbec a k jejich bohoslovecké práci.

Mezitím se i v Čechách za volnějších poměrů ustavilo několik sborů *obnovené Jednoty bratrské-herrnhutské* od r. 1870 [nejprve v Potštejně nedaleko Kunvaldu] se jménem Evangelická církev bratrská, teprve po r. 1918 se jménem Jednota bratrská. K bratrskému dědictví se přihlásili po r. 1918 také českoslovenští baptisté s odkazem k Petru Chelčickému novým jménem *Bratrská jednota Chelčického* a zejména počtem stejně neveliká *Jednota českobratrská*, prve zvaná Svobodnou církví reformovanou. Vznikla z náboženského probuzení započatého po r. 1860 na Náchodsku a Novoměstsku n. Metují prací Jana Balcara [† 1888], jenž vešel ve styk s misíí Svobodné církve skotské ve Vratislavi. Po r. 1870 dala druhý podnět k vzniku svobodné církve [ustavené pak r. 1880] misie amerických kongregacionalistů v Praze. Svobodná církev reformovaná, nyní Jednota českobratrská, navazuje na starou Jednotu zejména úsilím o řád a kázeň ve svých sborech. Je církví výběrovou, do níž členové vstupují na základě osobního rozhodnutí. Jinak se vyznačuje zbožností soustředěnou na evangelium o spasení hříšníka v Kristu Ježíši ve smyslu probuzení, které vanulo církvemi angloamerickými v devatenáctém století podobně jako pietismus v německém luterství ve století osmnáctém.

Církev metodistická, zastoupená u nás od r. 1920, hlásí se k obnovené Jednotě herrnhutské jako k učitelce svých zakladatelů, zejména Johna Wesleye. K Bratřím jako k překladatelům bible Kralické hledí s úctou i slovenská církev evangelická a. v. Československá církev se i při odlišném bohosloveckém východisku obrací k Jednotě bratrské s vážným úsilím těžit z jejího odkazu a přispět k jejímu probádání.

Odkaz Jednoty bratrské přejímají církve dnes jejím jménem různě označené v různém spojení se směry a vlivy jinými, ať to bylo nebo e luterství, pietismus, kalvinismus nebo kongre-